

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

K O M R E V

Revisionsrapport

Intern kontroll i kommunstyrelsen
och nämnderna

Karlshamns kommun

2006-04-28

Nils Fredholm

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattande bedömning.....	2
2.	Bakgrund och revisionsfrågor.....	4
3.	Kommunens regelverk och reglemente för intern kontroll.....	6
4.	Kommunstyrelsen	7
4.1	Det övergripande ansvaret	7
4.2	Egen intern kontroll	8
4.3	Bedömning	9
5.	Nämnden för barn, utbildning och skola.....	11
6.	Gymnasienämnden.....	12
7.	Vuxenutbildningsnämnden	13
8.	Kulturnämnden	13
9.	Omsorgsnämnden	13
10.	Socialnämnden.....	15
11.	Service­nämnden.....	15
12.	Teknik- och fritidsnämnden.....	16
13.	Byggnadsnämnden.....	18

Bilagor:

- 1 Kommunens reglemente för intern kontroll
- 2 Exempel på blankett för rapportering av utförd intern kontroll

1. Sammanfattande bedömning

Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers har fått i uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer att granska hur den interna kontrollen utövas av kommunstyrelsen och nämnderna.

Vår utgångspunkt är att intern kontroll behövs i alla organisationer. Intern kontroll är primärt ett ledningsverktyg med väsentlig betydelse både för den politiska ledningen och förvaltningarna. Kontrollsystemen bidrar till att säkra att beslut vilar på ett korrekt underlag. De skyddar också mot förluster av kommunens tillgångar.

Karlshamns kommuns förvaltningar stödjer vardera flera nämnder med administrativt arbete, inklusive rutiner för intern kontroll. Planer och rapportering behandlas därför i huvudsak på samma sätt för de nämnder som har gemensamt administrativt stöd. Av denna anledning finns också bedömningar från vår sida som återkommer mellan nämnderna.

De utförligare bedömningarna återfinns under rapportens följande avsnitt.

Kommunstyrelsens samordning

- Kommunstyrelsen och nämnderna har koncentrerat uppföljningen till ekonomi- och personalförhållanden. Detta görs i processer som fungerar bra.
- Efter våra kontakter med nämnderna konstaterar vi att begreppet intern kontroll tolkas på många olika sätt. Kommunstyrelsen behöver ta initiativ för att åstadkomma ett mer gemensamt synsätt.
- Enligt beslut i fullmäktige ska även de kommunala bolagen omfattas av en samordning av arbetet med intern kontroll. Det behövs ett förtydligande av hur denna samordning ska ske.
- Fullmäktige har beslutat att styrelsen och nämnderna ska dokumentera sina rutiner. Hittills har det skett på ett metodiskt sätt endast hos de nämnder som stöds av utbildningsförvaltningen. Övriga bör med utgångspunkt i väsentlighet och risk påbörja en sådan inventering.

- Planer för intern kontroll upprättas i huvudsak enligt vad reglementet föreskriver.
- Kommunstyrelsens avrapportering av det samlade systemet för intern kontroll görs i delårsrapporten som en följd av att nämndernas rapporter inte finns tillgängliga inför arbetet med årsredovisningen så som reglementet säger. Den bör innehålla mer analys. Åtgärder behöver vidtas så att rapporteringen från nämnderna möjliggör en rapport i årsredovisningen.
- Styrelsen och nämnderna behöver ha en tydligare återrapportering av den kontroll som utförs inom dess förvaltningar. Vi bifogar ett exempel på en rapportblankett avseende utförd intern kontroll.
- Vissa kontroller är lämpliga att göras på ett likartat sätt. Det kan ske genom att öka samverkan mellan förvaltningarna.

Kommunstyrelsens interna kontroll av egen verksamhet

- Styrelsen följer löpande upp ekonomi- och personalområdena. Mål och verksamhetsmål följs upp till delårsrapport och årsbokslut. De används främst i kommunledningsförvaltningens löpande arbete. Den fullständiga uppföljningen av mål och verksamhetsmål bör presenteras för kommunstyrelsen.
- Intern kontroll av redovisningsmoment sker idag efter samma plan som gällde för 2004 och 2005. Det behövs en större variation och att nya rutiner tillkommer.
- Behovet av rutinbeskrivningar behöver uppmärksammas.

Nämnder som stöds av utbildningsförvaltningen

- Utbildningsförvaltningen inventerar och dokumenterar rutiner och arbetsuppgifter på ett sätt som överensstämmer med fullmäktiges beslut. I samband med detta sker bedömningar och förändringar för att säkerställa att kontroller finns inbyggda i det dagliga arbetet.
- Nämnderna kan behöva undersöka om det finns behov av verksamhetskontroller som inte ingår i nämnda förteckning av rutiner eller t.ex. kvalitetsredovisningar.
- Även om inte alla rutiner är genomgångna, anser vi att nämnderna behöver vidta kontroller av att de fastställda rutinerna fungerar som avsett. Insatserna har hittills mest bestått av utbildningar och olika genomgångar av rutiner.

- Inventering av rutiner hos kulturnämnden har inte skett. Nämnden har givit uppdrag att genomföra detta. Liknande bör göras av vuxenutbildningsnämnden.

Omsorgsnämnden och socialnämnden

- Nämnderna behöver följa de tidpunkter som reglementet anger för planer och rapporter. Återrapporteringar till nämnderna behöver tydliggöras och kontrollområden utvidgas.
- Båda nämnderna har genom antagna verksamhetsmål och uppföljning av dessa beaktat verksamhetsanknutna frågor.

Nämnder som stöds av samhällsbyggnadsförvaltningen

- Nämnderna har ett system för uppföljning av verksamhetsmål, där intern kontroll utgör ett moment, som är genomtänkt.
- Det behövs en tydligare rapportering till nämnderna av utfallet av genomförda kontroller. Områden som kontrolleras återkommer mellan åren och behöver bli flera eller bytas ut mot nya om de visat sig fungera bra.

2. Bakgrund och revisionsfrågor

Kommunens revisorer har till uppgift att granska hur den interna kontrollen fungerar. Under de senaste åren har detta skett genom att bevaka hur regelverket med planer och rapporter inom kommunstyrelsen och nämnderna fungerar. Vi har då efter en summarisk genomgång kunnat konstatera att intern kontroll genomförs och att det oftast förekommer rapporter till nämnder. Kvalitet och innehåll i den interna kontrollen har däremot inte närmare bedömts.

Reglementet för ekonomi- och verksamhetsstyrning ger ramarna för hur arbetet med intern kontroll ska bedrivas. Revisorerna har sett att denna del av reglementet fått begränsad uppmärksamhet jämfört med andra delar av reglementet. Av denna anledning har Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers fått i uppdrag att göra en fördjupad granskning av hur arbetet med intern kontroll bedrivs inom kommunen.

Granskningen tar upp följande revisionsfrågor:

- Hur utövar kommunstyrelsen sitt övergripande ansvar?
- Hur bedriver kommunstyrelsen och nämnderna egen intern kontroll?
- Inom ramen för nämnda frågeställningar bedöms hur bl.a. reglementets regelverk och andra beslut följs vad avser planer, rapportering, förnyelse, utveckling och samordning av intern kontroll.

Ett led i granskningen har varit att revisionen träffat kommunstyrelsen och nämnderna under februari – mars för att återföra erfarenheter i granskningen och att få synpunkter på arbetet med intern kontroll i kommunen. Mötet med kulturnämnden är planerat till juni månad.

Vi vill här peka på att intern kontroll behövs inom många övergripande områden som inte alla normalt inordnas under begreppet intern kontroll. Följande punkter är exempel på sådant som ska kunna ingå i en övergripande värdering av vad kommunstyrelsen eller en nämnd kan kontrollera då en intern kontrollplan upprättas:

- att verksamheten bedrivs ändamålsenligt (enligt beslut och med rätt kvalitet) och kostnadseffektivt
- att lagar, policydokument och reglementen tillämpas
- att finansiell rapportering och redovisning är tillförlitlig och rättvisande
- att budget- och planeringsdokument är begripligt utformade
- att informationen om verksamheten är tillförlitlig
- att uppföljningsdokument är begripligt utformade
- att det finns skydd mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar

Vid en sådan genomgång kan det naturligtvis konstateras att uppföljningar redan finns medan annat kan behöva följas upp på ett bättre sätt då en bedömning görs utifrån områdets väsentlighet och risk. Punkterna ovan uppmärksammar intern kontroll ur ett vidare perspektiv. I flera avseenden finns de med i de verksamhetsmått och mål som definieras av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna medan annat kan behöva ingå som en del av den interna kontrollen.

I grunden ska det kontinuerliga arbetet, med hjälp av en genomtänkt organisation, på ett naturligt sätt innehålla inbyggda rutiner som bidrar till säkerhet och kvalitet. Då arbetar förvaltning och anställda löpande med intern kontroll ur ett bredare perspektiv. Sett till den traditionella definitionen av intern kontroll, och som reglementet ger uttryck för, avses de stickprovskontroller som görs av nämnda rutiner och arbetssätt. Det är en sådan genomgång som också ger politikerna en tydligare uppföljning.

3. Kommunens regelverk och reglemente för intern kontroll

Reglerna för intern kontroll finns i reglementet för ekonomi- och verksamhetsstyrning som fastställdes av kommunfullmäktige den 2 februari 2004, § 5. Nedan finns en sammanfattning. Den fullständiga texten återfinns som bilaga 1 till denna rapport.

§ 1 Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

§ 2 Nämnder och styrelser ska upprätta en organisation, anta regler och anvisning för den interna kontrollen. Senast i februari månad ska plan för innevarande år beslutas av nämnden eller styrelsen med uppgift om vad som ska granskas, vem, som är ansvarig och när återrapportering ska ske. Senast den 15 mars ska planen överlämnas till kommunstyrelsen.

§ 3 Förvaltningschefen ansvarar för att regler och anvisningar utformas. Rapportering ska ske löpande till nämnden.

§ 4 Verksamhetsansvariga chefer ska följa reglerna och sprida dem till övriga anställda. Brister ska rapporteras till närmast överordnad.

§ 5 Nämnder och styrelse ska löpande följa upp intern kontroll.

§ 6 Rapportering från nämnderna till kommunstyrelsen ska ske löpande eller enligt särskilda anvisningar från kommunstyrelsen. Om sådana inte finns ska rapporter överlämnas senast i samband med bokslutet. Rapportering ska även göras till revisorerna.

§ 7 Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från rapporterna utvärdera och utveckla arbetet med intern kontroll.

§ 8 Kommunstyrelsen har bemyndigande att utfärda tillämpningsföreskrifter till reglementet.

Ett tidigare reglemente fastställdes av kommunfullmäktige i februari år 2000. I samband därmed uppdrogs åt styrelsen och nämnderna att påbörja dokumentation av rutinbeskrivningar som saknades. Vidare fick kommunstyrelsens presidium och kommunjuristen i uppdrag att samordna arbetet med intern kontroll mellan nämnder, förvaltningar och bolag.

4. Kommunstyrelsen

4.1 Det övergripande ansvaret

Kommunstyrelsen har en skyldighet att, utifrån erfarenheter från rapporterna, göra en samlad bedömning av hur det samlade systemet för intern kontroll fungerar och att ta initiativ till förbättringar om en analys tyder på ett behov av detta.

Då reglementet antogs lämnades en mall över till nämnderna innehållande de verksamhetsmått som skulle följas upp. Därefter har inga tillämpningsföreskrifter utfärdats. Mallen har nedanstående innehåll, där vi som exempel valt att återge teknik- och fritidsnämndens tillämpning av måtten.

Mått	Definition – vad ska mätas?	Hur sker beräkning	När och hur ofta sker mätning?	Vem ansvarar?	Till vem rapporteras?
Personal	Kommungemensamt	Kommungemensamt	Kommungemensamt	Kommungemensamt	Kommungemensamt
Ekonomi	Kommungemensamt	Kommungemensamt	Kommungemensamt	Kommungemensamt	Kommungemensamt
Demokrati	Aktiviteter och åtgärder enligt demokratiprogram	Genomförda aktiviteter	2 ggr per år vid delårsbokslut och bokslut	Tfn:s pres. (Bernt Ibertsson)	Tfn KS, delårs- och bokslut
Arbetsmiljö	Arbetsmiljöfrågor enligt samverkansavtalet	Uppföljning av genomförda åtgärder enl. avtalet	Kvartalsvis	Ulf Ohlsson (områdeschef)	Tfn KS, delårs- och bokslut
Miljö-kvalitet	Energieffektivisering	Energiförbrukning	Halvårsvis	Ulf Ohlsson (områdeschef)	Tfn KS, delårs- och bokslut
Beslutsuppföljning	Handläggningstid och genomförandetid	Avstämning mot diarium och Tfn:s protokoll	Månadsvis	Gertrud Persson	Tfn KS, delårs- och bokslut

I årsredovisning 2005 uppges att ett arbete pågår med utveckling av uppföljning och utvärdering som en del av den interna kontrollen och att regelbundna avstämningar görs mot såväl ekonomiska, personalpolitiska som verksamhetsmässiga mål. Under 2006 ska också kvalitetsarbetet inordnas i denna process.

Kommunstyrelsen har till uppgift att utvärdera och utveckla den interna kontrollen i kommunen. En samlad uppföljning av att planer upprättas av nämnderna genomförs och rapporteras av kommunstyrelsen i delårsrapporten. År 2004 återgavs de planer som nämnderna upprättat. År 2005 fanns även en redogörelse över resultatet av arbetet hos styrelsen och i respektive nämnd. Kommunledningsförvaltningens ekonomikontor svarar för sammanställningen.

Nämndsspecifik del i kommunstyrelsens rapport innehåller beskrivning av planen. Till skillnad från rapporteringen avseende nämnderna finns här även en sammanfattande beskrivning av resultatet.

Verksamhetsmässiga nyckeltal ska regelbundet fastställas i plan och rapporteras till nämnden. Kommunstyrelsen följer upp att detta fungerar. Delårsrapporten 2005 uppger att planer för regelbunden rapportering av verksamhetsmässiga nyckeltal följs. Frekvens i uppföljningen varierar dock mellan nämnderna, från månatligen till en gång per år.

Rapporteringen från nämnderna till kommunstyrelsen – och till revisorerna – fungerar inte genomgående. Påminnelser och kompletteringar får ofta ske.

4.2 Egen intern kontroll

Styrelsens uppföljning koncentreras till de ekonomiska förhållandena. Kommunfullmäktiges fyra finansiella mål följs upp liksom de fyra målen för god ekonomisk hushållning. Därutöver finns en uppföljning av hur kommunens redovisade kostnader förhåller sig till standardkostnaderna inom fem ekonomiskt omfattande verksamhetsområden (skola och omsorg).

Verksamhetsmått och mål följs upp i samband med delårsrapport och årsredovisning. Måtten är personal, ekonomi, beslutsuppföljning, uppföljning av interna tidplaner samt servicegrad och kvalitet. För varje verksamhet finns flera mål och totalt är de upp mot ett 100-tal. De används löpande inom förvaltningen. Avrapporteringen till styrelsen finns i delårsrapporten och årsredovisningen i sammanfattande form.

Styrelsens verksamhetsområde har under 2004 och 2005 blivit föremål för intern kontroll i samband med delårsrapporterna per den 31 augusti. Samma områden har utvalts för kontroll båda åren. Det finns ingen tydlig redovisning till kommunstyrelsen av hur utfallet av intern kontroll av egen verksamhet fallit ut. Den enda återrapportering som finns är en skrivning i delårsrapporten att de granskade områdena ”i allt väsentligt” fungerar.

4.3 Bedömning

Kommunstyrelsens samordning

Efter våra kontakter med nämnderna konstaterar vi att begreppet intern kontroll tolkas på många olika sätt. I det senaste reglementet för intern kontroll uttalas inte vad god intern kontroll är eller hur uppföljning av t.ex. kvalitet och kvantitet mot fastställda mål ska genomföras. Sådant finns reglerat i budgeten och eller genom andra beslut. Här ska också konstateras att det finns en uppföljning av ekonomi, personal, demokrati, arbetsmiljö, miljö kvalitet och beslut genom de övergripande verksamhetsmål som fastställts.

Kommunstyrelsen behöver ta initiativ för att åstadkomma en samsyn inom kommunen på begreppet intern kontroll. Enligt beslut i fullmäktige ska även de kommunala bolagen omfattas av en samordning av arbetet med intern kontroll.

Kommunfullmäktige beslutade år 2000 att styrelser och nämnder skulle påbörja en dokumentation av rutinbeskrivningar där sådana saknades. Ett sådant metodiskt arbete pågår inom utbildningsförvaltningen och därmed hos fyra nämnder. Styrelsen och övriga nämnder behöver också uppmärksamma beslutet och genomföra det på ett mer systematiskt sätt än vad som nu är fallet.

Reglementet för intern kontroll definierar styrelsens, nämndernas och chefernas ansvar, att planer ska upprättas och att rapportering ska göras. Kommunstyrelsen har därutöver ett ansvar för utvärdering och utveckling av det samlade systemet för intern kontroll. Detta gällde även enligt tidigare beslut av kommunfullmäktige. Vår granskning konstaterar att rapporteringen av planer för intern kontroll fungerar tämligen bra.

I delårsrapporten som presenteras i kommunfullmäktige i november har ekonomikontoret gjort en sammanställning av styrelsens och nämndernas interna kontroll under föregående år. Redovisningen av intern kontroll bör tidigareläggas och ingå som en del av årsredovisningen. Reglementet anger att nämndernas rapporter till styrelsen ska avlämnas löpande eller senast i samband med bokslutet. Av denna anledning bör rapporterna vara en integrerad del av nämndernas årsberättelser. Det kan på denna punkt behövas en tillämpningsbestämmelse till reglementet med förtydligande av tiderna.

Vi kan konstatera att kommunstyrelsen hittills bara har redogjort för nämndernas planer och inte resultatet.

I nuläget görs inte heller någon samlad bedömning av hur systemet med intern kontroll fungerar i kommunen.

Det ska även framhållas att orsaken till att nämndernas rapportering av utförda kontroller till kommunstyrelsen brister kan bero på att rapporteringen från förvaltning till egen nämnd ofta är otydlig eller att intern kontroll, enligt reglementets skrivning, inte har genomförts. Vi bifogar ett exempel på rapportblankett avseende utförd intern kontroll.

Kommunstyrelsen bör också överväga vilka övergripande verksamheter och rutiner i kommunen som behöver bli föremål för intern kontroll utifrån en bedömning av väsentlighet och risk. Vi avser då områden som IT-säkerhet, löner, upphandlingar m.m. där systemen avser hela kommunen. Här skulle samordnade kontroller vara det mest effektiva arbetssättet enligt vår mening.

Som en följd av vad som ovan nämns, bör det etableras tillfällen då frågor om intern kontroll diskuteras över förvaltningsgränserna i de samrådsgrupper som idag finns för förvaltningschefer och handläggare.

Varje nämnd behöver som utgångspunkt inventera arbetsprocesser och rutiner. Därefter görs en bedömning av vilka risker – stora/små – som finns för att fel kan uppstå och konsekvenser – allvarliga/försumbara – som följd av det inträffade. Utifrån en sådan analys väljs sedan kontrollområden hos nämnden. Detta har inte skett på ett konsekvent sätt hos kommunens nämnder.

Kontrollområden ”hänger kvar” alltför länge. Det bör ske ett utbyte om erfarenheterna är att rutinerna fungerar bra. Områden med stora risker och allvarliga konsekvenser om något går fel, kan dock återkomma.

Medarbetare som utför kontrollerna kan utvidgas för att bredda kunskaper och utnyttja kompetens.

Kommunstyrelsens interna kontroll av eget ansvarsområde

Fokus är på områdena ekonomi och personal inom ramen för uppföljning av verksamhetsmål och mål. Den sammanställning som görs av mål för verksamheterna bör redovisas i sin helhet för styrelsen.

Intern kontroll sker idag av redovisningsmoment men behöver varieras mer och utvidgas till fler områden. Samma plan gällde t.ex. för 2004 och 2005.

Behovet av rutinbeskrivningar behöver uppmärksammas.

Rapporteringen till kommunstyrelsen av utförd intern kontroll behöver tydliggöras.

5. Nämnden för barn, utbildning och skola

Utbildningsförvaltningen har en sammanställning ”Arbetsuppgifter det bör finnas rutinbeskrivningar för”. Den omfattar administration, barnomsorg, musikskola och system som är i bruk. Hittills har 55 rutinbeskrivningar tagits fram och arbetet fortsätter. Arbetet har skett gruppvis för att även säkra att man kommer fram till gemensamma arbetssätt för samma arbetsuppgift. En ansvarig person har utsetts för varje rutin. De administrativa assistenterna har även riskbedömt rutiner och system. Det är detta arbete som förvaltningen hänvisar till då intern kontroll planeras och rapporteras.

BUS-nämnden antar en plan för intern kontroll för nästkommande år och får rapport från utförd intern kontroll innevarande år vid sitt sammanträde i november eller december. Senast skedde det dock i januari 2006.

Intern kontroll under åren 2001 – 2004 har huvudsakligen berört den centrala administrationen. Under år 2005 har därför fokus satts på den lokala administrationen, vilket enligt nämndens beslut fortsätter år 2006. Samma kontrollområden gäller för dessa år. Förvaltningsledningen betonar att den arbetar långsiktigt innan nya områden tas in i planeringen.

Kontrollområden är:

- Posthantering och diarieföring
- Delegationsordning och delegationsbeslut
- Ärendehantering
- Arkivering
- Rutiner vid frånvaro, post, e-post och telefon.

BUS-nämnden tar dessutom beslut att i planen för 2006 lägga till skolskjutsverksamheten.

Rapporten för 2005 uppger att arbetet bedrivits enligt planen. ”Under året har förvaltningen tillsammans med de lokala verksamheterna inom utbildningsförvaltningen inventerat, kontrollerat och utvecklat rutiner/system i de av nämnderna prioriterade kontrollområdena”. Rapporten godkänns av nämnden.

En allmän princip som förvaltningen uppger sig arbeta efter är att enbart rapportera avvikelser som framkommit.

I enlighet med reglementet sker en rapportering till kommunstyrelsen om arbetet med intern kontroll.

Bedömning

Arbetet med att inventera arbetsuppgifter och rutiner är utmärkt och sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Genomförda åtgärder bör bidra till att enhetliga arbetssätt utvecklas och att rutinerna, rätt utformade, innebär att bra kontroller byggs in i det dagliga arbetet.

Intern kontroll gäller all verksamhet som nämnden bedriver. Av denna anledning behöver nämnden, så som gjordes vad gäller skolskjutsarna, ytterligare värdera vilka kontroller som finns vid sidan av de rent administrativa rutinerna.

Nästa steg är att testa att rutinerna också fungerar som avsett och att rapportera resultatet till nämnden. Först efter detta kan ett fullgott system för intern kontroll sägas ha etablerats.

6. Gymnasienämnden

Nämnden beslutade om plan för intern kontroll 2005 vid sammanträdet i januari 2005. Samma områden som antogs av BUS-nämnden med undantag av ”Arkivering” beslutades av gymnasienämnden. Planen för 2006 är densamma som för BUS-nämnden.

År 2004 beslutade gymnasienämnden att lägga till ett kontrollområde i planen utöver de som förvaltningen föreslagit: ekonomi- och verksamhetsstyrning.

Rapporteringen sker vid samma tillfälle som då planen antas. I stort sett samma rapportering som gjorts till BUS-nämnden har skett till gymnasienämnden vid dess möte i januari 2006.

Bedömning

Synpunkter som lämnats till BUS-nämnden gäller även för gymnasienämnden.

7. Vuxenutbildningsnämnden

Planen för 2005 antogs av nämnden i januari 2005. Samma kontrollområden gällde som för BUS- och gymnasienämnderna. Den har även förlängts att gälla 2006.

Rapporteringen skedde efter samma mönster och godkändes av nämnden i januari 2006. Arbetet med att ta fram rutinbeskrivningar har nu även inletts inom vuxenutbildningsområdet.

Bedömning

Synpunkter som lämnats till BUS-nämnden gäller även för vuxenutbildningsnämnden.

Vuxenutbildningsnämnden behöver särskilt bevaka att arbetet med att ta fram rutinbeskrivningar för nämndens verksamheter fortskrider. Dessutom bör intern kontroll införas av nämndsspecifika områden.

8. Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade om plan för intern kontroll 2005 vid februarimötet 2005. Plan för 2006 beslutades i december 2005. Planerna är identiska med övriga nämnder som har utbildningsförvaltningen som administrativt stöd. Kulturnämnden har dessutom beslutat att kultur- och konsumentenheten 2006 ska arbeta fram rutinbeskrivningar för sårbara arbetsuppgifter inom respektive enhet.

Rapportering av 2005 års interna kontroll ägde rum vid samma möte som då plan 2006 antogs.

Bedömning

Synpunkter som lämnats till BUS-nämnden gäller även för kulturnämnden. Denna bör bevaka att rutinbeskrivningar upprättas och tillse att det införs kontroller av verksamhetsområden som är specifika för nämnden.

9. Omsorgsnämnden

I nämndens reglemente 3 § stadgas att nämnden ska tillämpa en effektiv intern kontroll.

Planer för intern kontroll finns för 2004 och antogs av nämnden den 25 augusti 2004. 2005 års plan är inte formellt antagen av nämnden. Planen 2005 omfattar fyra områden:

- Ekonomisk uppföljning
- Attestrutiner
- Inköp/upphandling
- Verksamhetsmått

Plan för 2006 ska tas vid nämndens möte i april 2006.

Omsorgsnämnden arbetar fr.o.m. år 2004 aktivt med verksamhetsmått. De utgör, som framgår ovan, ett av fyra områden som ingår i den interna kontrollen för år 2005. Innehållet har förändrats så att de för 2006 tar upp områden som kan mätas och jämföras över tiden. De fastställdes i september 2005 och avser följande områden:

- Väntetider från ansökan, beslut och verkställighet inom nämndens verksamhetsområden. Utifrån dessa kan sedan mål bestämmas eller ställas mot eventuell lagstiftning. Det finns därutöver en bra uppdelning av hur beräkning ska ske, när och hur ofta mätning ska äga rum, vem som ansvarar och till vem rapportering ska ske.
- Personalkontinuitet vad gäller antalet personer som besöker en hemtjänsttagare.
- Önskad sysselsättningsgrad enligt beslut i POU.
- Sjuktalen, som en viktig del av arbetsmiljön inom äldre- och handikappomsorgen.
- Personaltäthet, andel anställda i förhållande till antal invånare i förhållande till SCB:s nyckeltal för personal.

Rapporteringar till nämnden över resultatet av utförd kontroll framgår inte av protokoll.

Bedömning

Omsorgsnämnden behöver införa en stabil rutin för antagande av planen. Tidpunkter då detta skett har inte genomgående varit enligt kommunens reglemente.

Planen bör utökas till att omfatta fler områden än de fyra beslutade. Det bör ske utifrån de fastställda rutiner som finns. Nämnden har under 2005 bland annat beslutat om rutiner för patientmedel och kassor. Det bör också beaktas i vilken mån det finns uppföljning/kontroll av verksamhetsområden utöver de administrativa rutinerna. Generellt sett tycks sådana frågor beaktats genom verksamhetsmått.

Vidare behöver omsorgsnämnden se till att återrappporteringen till nämnden fungerar. Planen förutsätter att detta ska ske, vid vilken tidpunkt och till vem.

Vi noterar att nämnden informerat revisorerna om att det under våren ska bestämmas hur informationen till nämnden ska struktureras.

10. Socialnämnden

Nämnden har arbetat med att ta fram tillförlitliga rutiner inom området ekonomiskt bistånd. Det skedde efter en granskning av revisorerna för ett par år sedan. I likhet med omsorgsnämnden finns en uppsättning verksamhetsmått som är relaterade till den verksamhet som nämnden bedriver. Måtten är en del av nämndens interna kontroll. Verksamhetsmått för 2005 är följande:

- Antalet vårddyggn på institution för barn och ungdom
- Antalet flyktingar under introduktion med egen inkomst
- Sjuktalet
- Resultat extern placering
- Väntetid för behovsökande
- Antal ärenden på Fridhem
- Antal boende på Fridhem
- IFO-kostnader
- Långtidsberoende hushåll med försörjningsstöd
- Tid för försörjningsstöd per individ

I övrigt omfattas planen för intern kontroll av ekonomisk uppföljning samt utbildningar i attestrutiner och upphandlingsbestämmelser. Rutinbeskrivning för förmedlingsmedel beslutades i slutet av 2005.

Socialnämnden framhöll vid revisionens besök att den har en bra information av enskilda ärenden, att den löpande informationen fungerar och att det sker en extern bedömning av verksamheten från andra myndigheter.

Bedömning

Synpunkter som lämnats till omsorgsnämnden gäller i tillämpliga delar även för socialnämnden.

11. Servicenämnden

Dokumentet ”Uppföljning av mål och verksamhetsmått” beskriver i åtta punkter de verksamheter som ska följas upp: personal, ekonomi, demokrati, arbetsmiljö, miljöledningssystem, beslutsuppföljning, intern kontroll och verksamhetsmål. Samhällsbyggnadsförvaltningens övriga nämnder har en likartad uppföljning.

Vid sammanträdet den 14 mars 2006 antog servicenämnden en plan för intern kontroll som innehåller följande punkter:

1. Att verksamhetsmålen uppfylls inom nämndernas olika ansvarsområden
2. Att attestering och utanordning sker enligt gällande reglemente och antagen checklista
3. Att inköp och upphandling granskas enligt beslut
4. Att uppföljning sker av nämndens verksamhetsmått.

Nämndspresidiet och ekonomer utsågs som ansvariga. Rapportering ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

Intern kontroll utgör ett av åtta verksamhetsmått som samlat följs upp vid årets slut. Tre av måtten – personal, ekonomi och beslut – är återkommande punkter för uppföljning vid nämndens möten.

Föregående plan omfattade åren 2004 och 2005 antogs i december 2004 och var identisk med den nu antagna.

Rapporteringen av intern kontroll består av ett konstaterade att den utförts.

Bedömning

Nämndens övergripande system för intern kontroll är genomtänkt.

En tydligare rapportering av utfallet av den interna kontrollen behövs. Det kan exempelvis göras på en blankett enligt bifogat exempel.

Rutiner som blir föremål för kontroll behöver varieras och områden som uppfattas fungera bra kan bytas ut.

12. Teknik- och fritidsnämnden

Nämnden antog en organisation av och plan för intern kontroll 2006 vid sitt möte den 22 mars 2006. Samma plan gäller som för åren 2004 – 2005, vilken antogs i december 2004. Granskning ska ske av samma fyra områden som återfinns hos servicenämnden.

Nämndspresidiet ansvarar för punkterna 1, 4 och ekonomen för punkterna 2, 3. Skriftliga rapporter behandlas av nämnden i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Nämnden beslutade att se över kontrollområden inför fastställande av plan för år 2007. Årets plan ska rapporteras i februari 2007.

Kontroller rapporteras ha skett genom stickprov av attest, utanordning och inköp under åren 2004 – 2006. Hur kontrollerna utfallit framgår inte.

Följande löpande rapporteringar har gjorts till nämnden under perioden december 2004 – januari 2006:

Ekonomisk rapport – månadsvis
Personal – januari, oktober
Demokrati – rapporteras ej
Arbetsmiljö – januari 06, december, augusti, januari 05
Miljökvalitet – energieffektivisering enligt schema
Beslutsuppföljning – månadsvis
Delegationer – månadsvis

Samtliga ovanstående områden och intern kontroll rapporteras samlat i samband med årsredovisningen.

Bedömning

I rapporteringen för 2005 avseende intern kontroll rapporteras två av fyra områden: attest och utanordning samt verkställda inköp. Kontroller har skett men utfallet framgår inte av rapporten. En tydlig rapportering av resultat kan åstadkommas genom att använda en blankett enligt bifogat exempel.

I nämndens februariprotokoll finns en ”Ekonomisk rapport” där det meddelas att nämndens bokslut har lämnats till ekonomikontoret och att en verksamhetsmässig rapport kommer att lämnas till bokslutsberedningen i mars. Det framgår inte tydligt av protokollet om uppföljningen av mål, och verksamhetsmått godkänts av nämnden.

En bedömning av nämndens rutiner utifrån risk och väsentlighet behöver göras. En sådan inventering bör resultera i att andra kontrollområden än attester och inköp uppmärksammas i kommande planer.

13. Byggnadsnämnden

Till byggnadsnämnden sker en omfattande löpande rapportering av verksamheten genom att pågående projekt rapporteras i aktivitetslistor, rättsfallsredovisningar, delegationer och månatliga rapporter om ekonomiskt utfall i förhållande till budgeten.

I likhet med servicenämnden och teknik- och fritidsnämnden har byggnadsnämnden beslutat om intern kontroll för år 2006 vid sitt sammanträde i mars 2006. Föregående plan togs i december 2004 och avsåg åren 2004-2005.

I beslutet om plan 2006 finns inte angivet vad som ska kontrolleras. Samma innehåll som i föregående års beslut finns i övrigt med (även förslag att anta plan för 2004 och 2005).

Rapport ska enligt besluten ske genom att skriftlig rapport behandlas i samband med nämndens beslut om delårsrapport och årsredovisning. I den senare anges, utan att meddela resultatet av kontrollerna, att stickprovskontroller har genomförts.

Av protokollen framgår inte att delårsrapporten har redovisats.

Bedömning

Samma iakttagelser gäller för byggnadsnämnden som för servicenämnden och teknik- och fritidsnämnden. Systemet att intern kontroll är med på den samlade uppföljningen av verksamhetsmål och mål är bra.

Genomförandet av intern kontroll brister dock. Beslutet om plan för 2006 är otydligt utformat. Rapporteringen till nämnden är inte tillfredsställande. Kontrollområden behöver ses över eftersom samma två områden har gällt under tre år.

Exempel

Rapport – intern kontroll

Förvaltning	
IK-plan 2006, moment nr	
Rutin/process	
Rutinbeskrivning/mål	
Metod	
Resultat	
Vidtagna åtgärder/ förslag till åtgärder	
Kontrollansvarig	
Datum	
Rapportering till	